

MØREFORSKING
MOLDE

Norwegian Centre of Expertise
MARITIME

NCE MARITIME KLYNGEANALYSE 2011

Arild Hervik
Oddmund Oterhals

Ålesund
21. September 2011

Oppsummering fra 2010-analysen

- 2010 synes å bli et rimelig godt år økonomisk med noe lavere omsetning
- Klyngemekanismene synes fortsatt å fungere rimelig godt gjennom finanskrisen
- Ordreinngangen tar seg opp tidligere enn antatt
- Det mest sannsynlige scenarioet nå er at ordreinngangen vedvarer inn i 2011/12 som følge av høyere investeringsaktivitet offshore globalt
- Ordreservene avtar og noen vil oppleve redusert kapasitetsutnyttelse, men fortsatt forventer vi at de aller fleste vil overleve finanskrisen – eventuelt med konsolideringseffekt
- Oljeselskapenes økte vektlegging av HMS utvikler mer av kvalitetskonkurransen enn ren priskonkurransen

Oppsummering for 2011

- Svak vekst for rederiene, mens reduksjonen for verft og utstyr gir lavere omsetning i klyngen i 2011
- Svak inntjening for rederiene, mens verftene og skipskonsulentene har rimelig gode marginer
- Offshorerelaterte markeder har gode utsikter med rekordinvesteringer globalt og på norsk sokkel
- Ordresituasjonen gir rimelig god aktivitet i 2011 og 2012 til tross for uroen i internasjonal økonomi
- Rederiene har gode utsikter de nærmeste årene, mens usikkerheten er større for verft og leverandører inn i 2013

Spørreundersøkelse 2011

	Populasjon	Respondenter	
	Antall bedrifter	Antall bedrifter	Andel av total omsetning
Rederi	17	9 (53 %)	85 %
Skipsverft	14	11 (79 %)	98 %
Skipskonsulenter	15	9 (60 %)	96 %
Leverandører utstyr og tjenester	160	55 (34 %)	80 %

Maritim klynge M&R 2011

LEVERAN- DØRER

160 bedrifter

Omsetning:
17,9 mrd kr

Resultatgrad:
5,1 %

Årsverk: 6 975
(950 innleie)

REDERI

17 rederier

Omsetning: 11,5 mrd kr
Resultatgrad: 12,7 %
Årsverk: 6 830 (6 283 sjøfolk)

HAVFISKEFLÅTE*

76 fartøy

*2010 tall

Omsetning: 2,6 mrd kr
Resultatgrad: 11,7 %
Årsverk: 2 000

SKIPSVERFT

14 verft

Omsetning: 13,2 mrd kr
Resultatgrad: 6,3 %
Årsverk: 3 767
(1 957 innleie og underentr.)

SKIPSKONSULENTER

15 bedrifter

Omsetning: 0,74 mrd kr
Resultatgrad: 23,5 %
Årsverk: 454 (18 innleie)

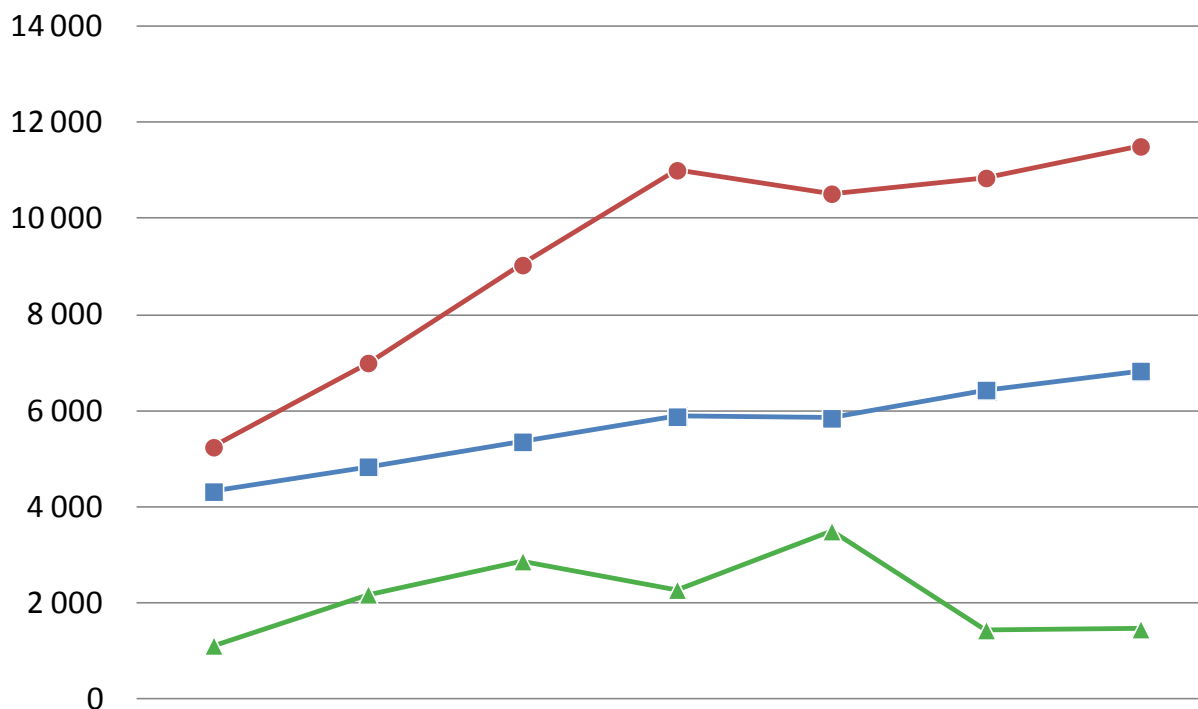
Økonomiske nøkkeltall 2010

2010	REDERI	SKIPS- VERFT	SKIPS- DESIGN	LEVERAN- DØRER	TOTALT
Omsetning (mill. kr)	10 849	15 187	639	19 039	45 174
Resultat før skatt (mill. kr)	1 437	1 099	97	1 832	4 465
Resultatgrad	13,2 %	7,2 %	15,2 %	7,1 %	9,8 %
Årsverk	6 434	3 885	428	7 078	17 825
- hvorav innleie og underentreprise		2 028	13	964	3 005

Økonomiske nøkkeltall 2011

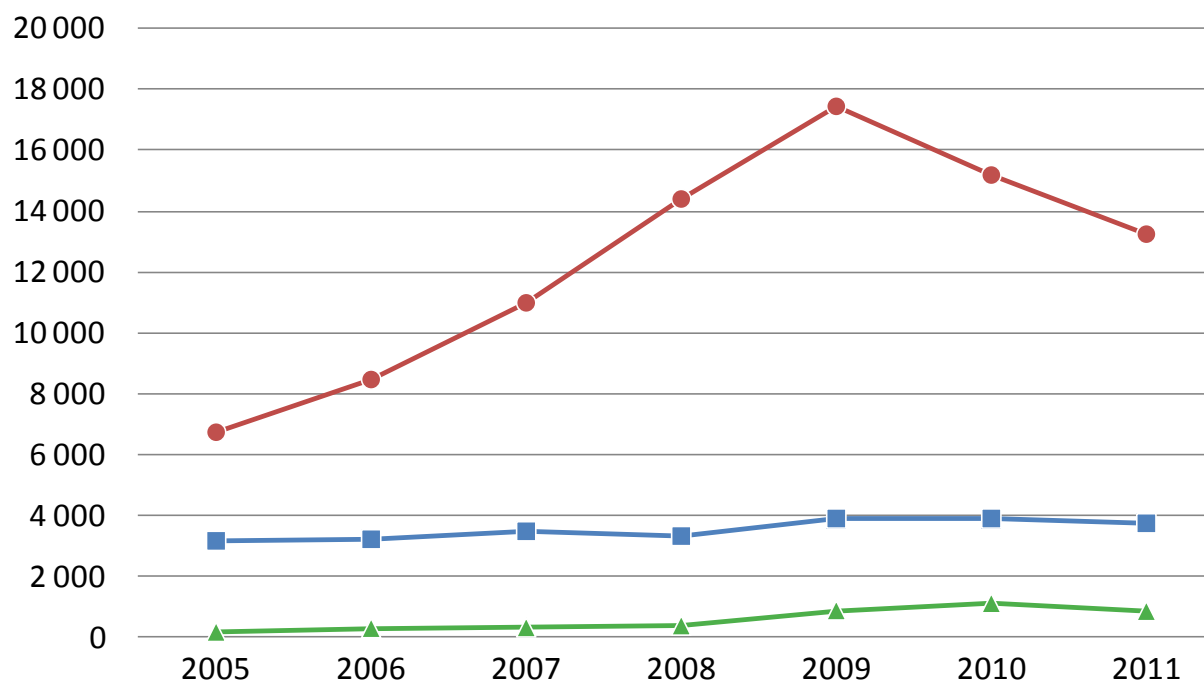
2011	REDERI	SKIPS- VERFT	SKIPS- DESIGN	LEVERAN- DØRER	TOTALT
Omsetning (mill. kr)	11 506	13 233	737	17 851	43 327
Resultat før skatt (mill. kr)	1 457	840	173	1 210	3 680
Resultatgrad	12,7 %	6,3 %	23,5 %	5,1 %	8,5 %
Årsverk	6 830	3 767	454	6 974	18 025
- hvorav innleie og underentreprise		1 957	18	953	2 928

Rederi : nøkkeltall 2005-2011

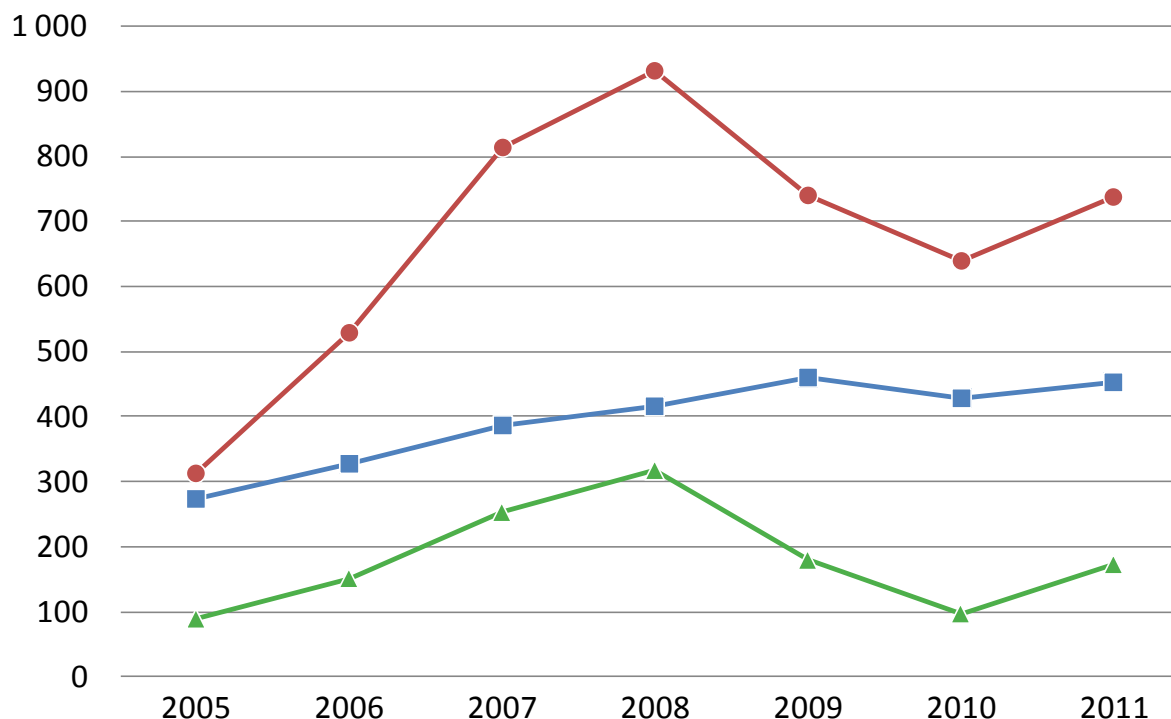
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Antall rederi	17	17	18	18	17	17	17
—●— Omsetning (mill. kr)	5 243	6 997	9 035	11 009	10 521	10 849	11 506
—▲— Resultat før skatt (mill. kr)	1 117	2 181	2 873	2 278	3 497	1 437	1 457
Resultatgrad	21,3 %	31,2 %	31,8 %	20,7 %	33,2 %	13,2 %	12,7 %
—■— Årsverk inkl internasjonalt	4 319	4 837	5 356	5 879	5 845	6 434	6 830

Skipsverft : nøkkeltal 2005-2011

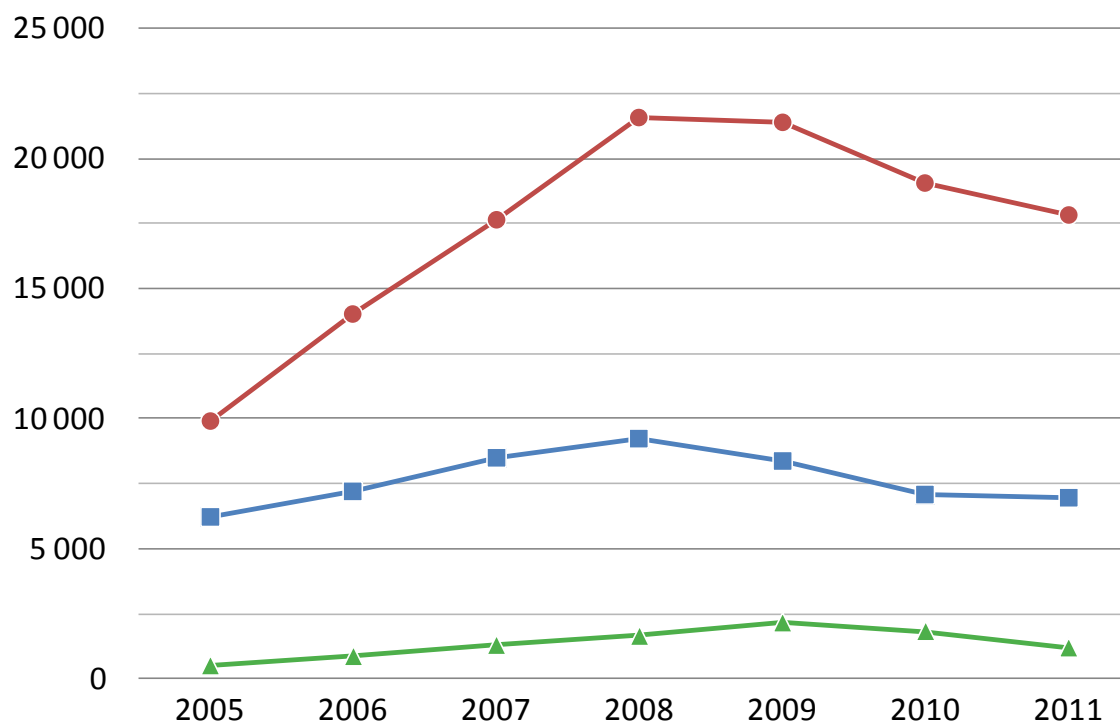
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Antall verft	14	14	14	14	14	14	14
—●— Omsetning (mill. kr)	6 736	8 480	11 009	14 373	17 440	15 187	13 233
—▲— Resultat før skatt (mill. kr)	159	282	308	369	864	1 099	840
Resultatgrad	2,4 %	3,3 %	2,8 %	2,6 %	5,0 %	7,2 %	6,3 %
—■— Årsverk inkl innleie og underentrepriser	3 166	3 197	3 482	3 343	3 884	3 885	3 767

Skipsdesign: nøkkeltall 2005-2011

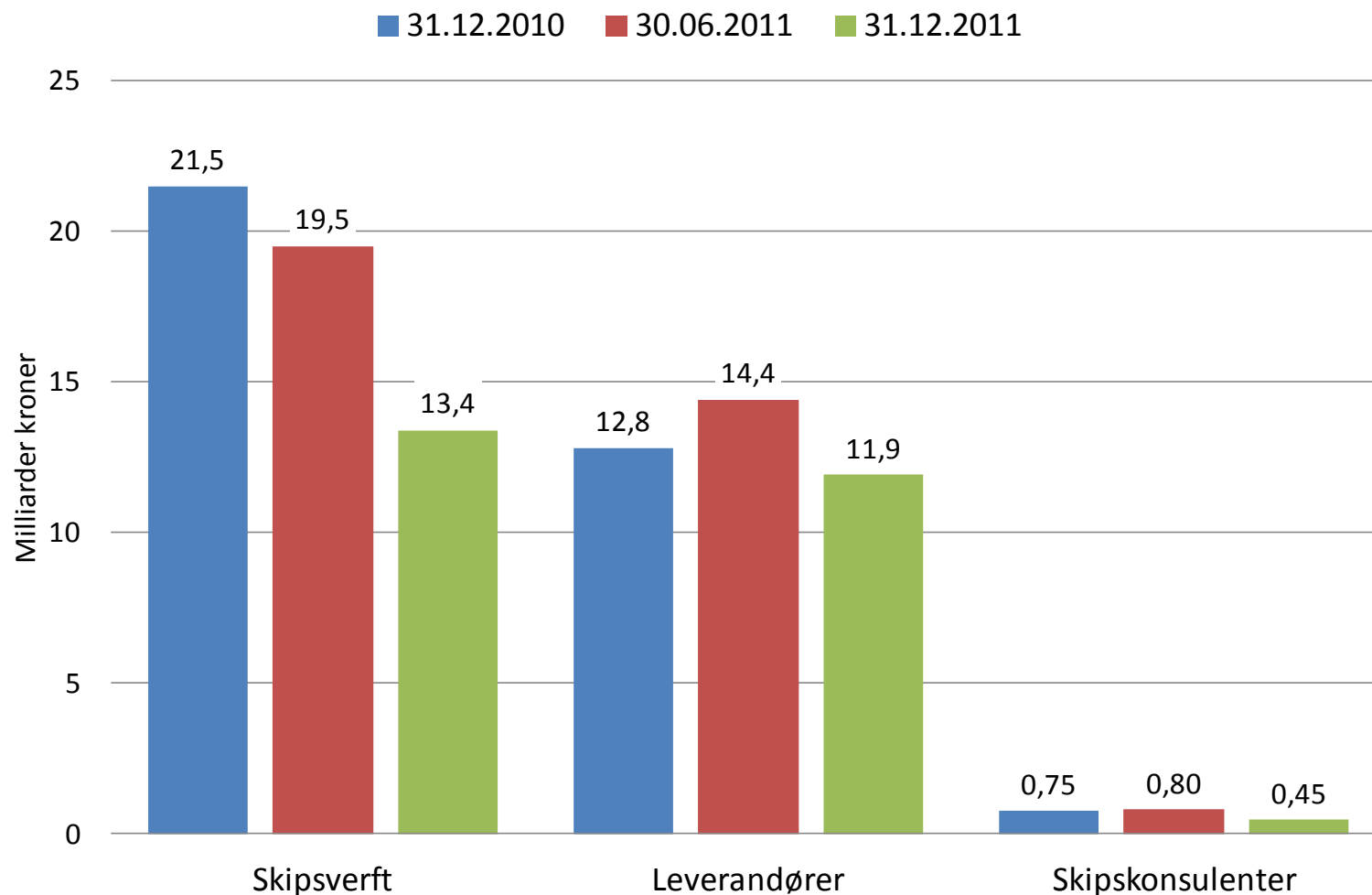
Antall skipskonsulenter	14	14	16	15	15	15	15
—●— Omsetning design (mill. kr)	314	529	813	931	741	639	737
—▲— Resultat før skatt (mill. kr)	89	152	253	317	180	97	173
Resultatgrad	28,4 %	28,6 %	31,1 %	34,1 %	24,2 %	15,2 %	23,5 %
—■— Årsverk inkl innleie	273	327	386	415	461	428	454

Leverandører : nøkkeltall 2005-2011

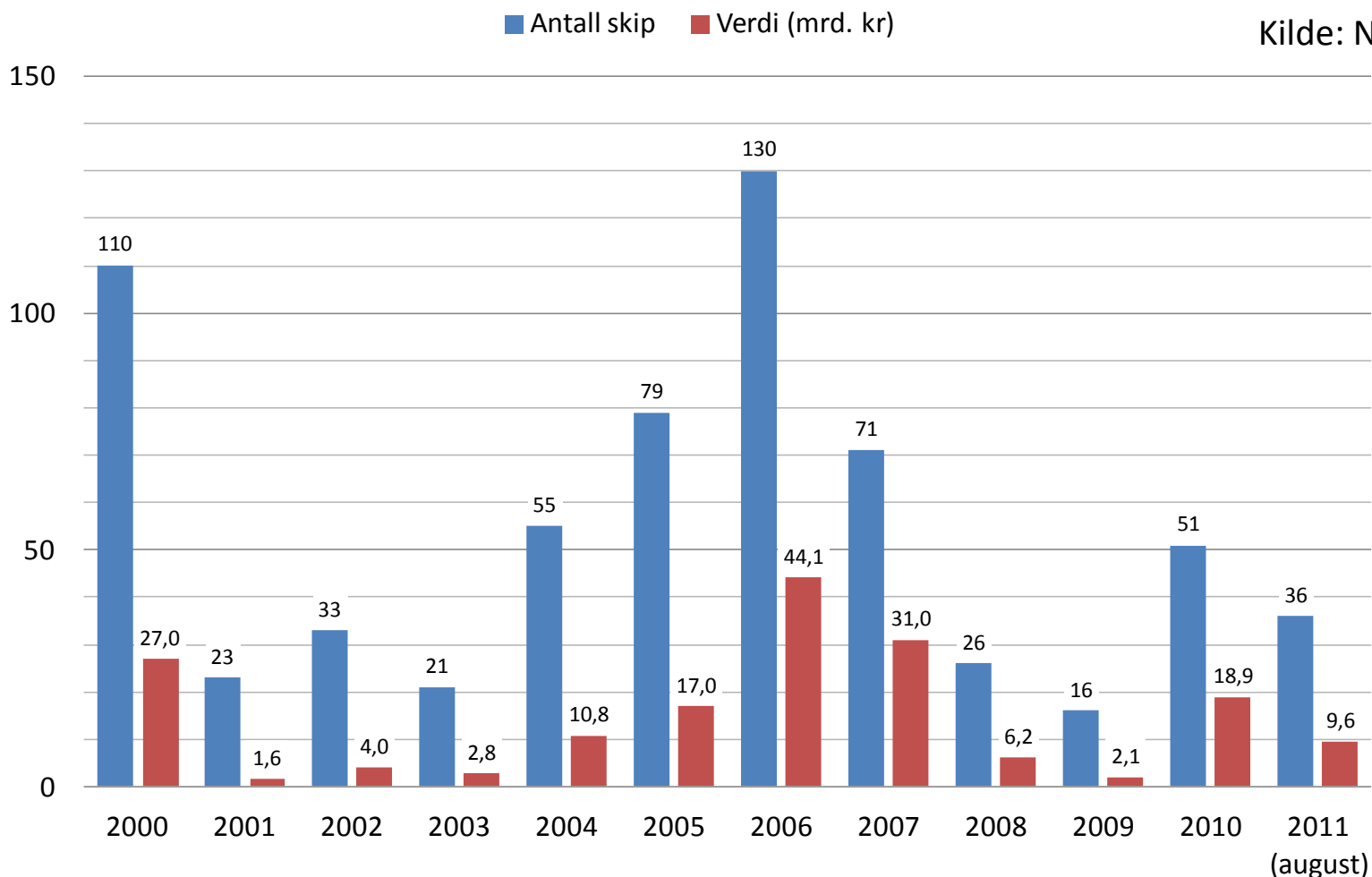

Antall bedrifter	157	168	175	175	169	164	160
—●— Omsetning fra M&R (mill. kr)	9 918	14 032	17 633	21 577	21 386	19 039	17 851
—▲— Resultat før skatt M&R (mill. kr)	534	883	1 306	1 650	2 159	1 832	1 210
Resultatgrad (norsk virksomhet)	4,7 %	5,3 %	6,3 %	6,4 %	7,8 %	7,1 %	5,1 %
—■— Årsverk inkl innleie	6 215	7 202	8 518	9 226	8 362	7 078	6 974

Ordresituasjon for verft, leverandører og skipskonsulenter i M&R

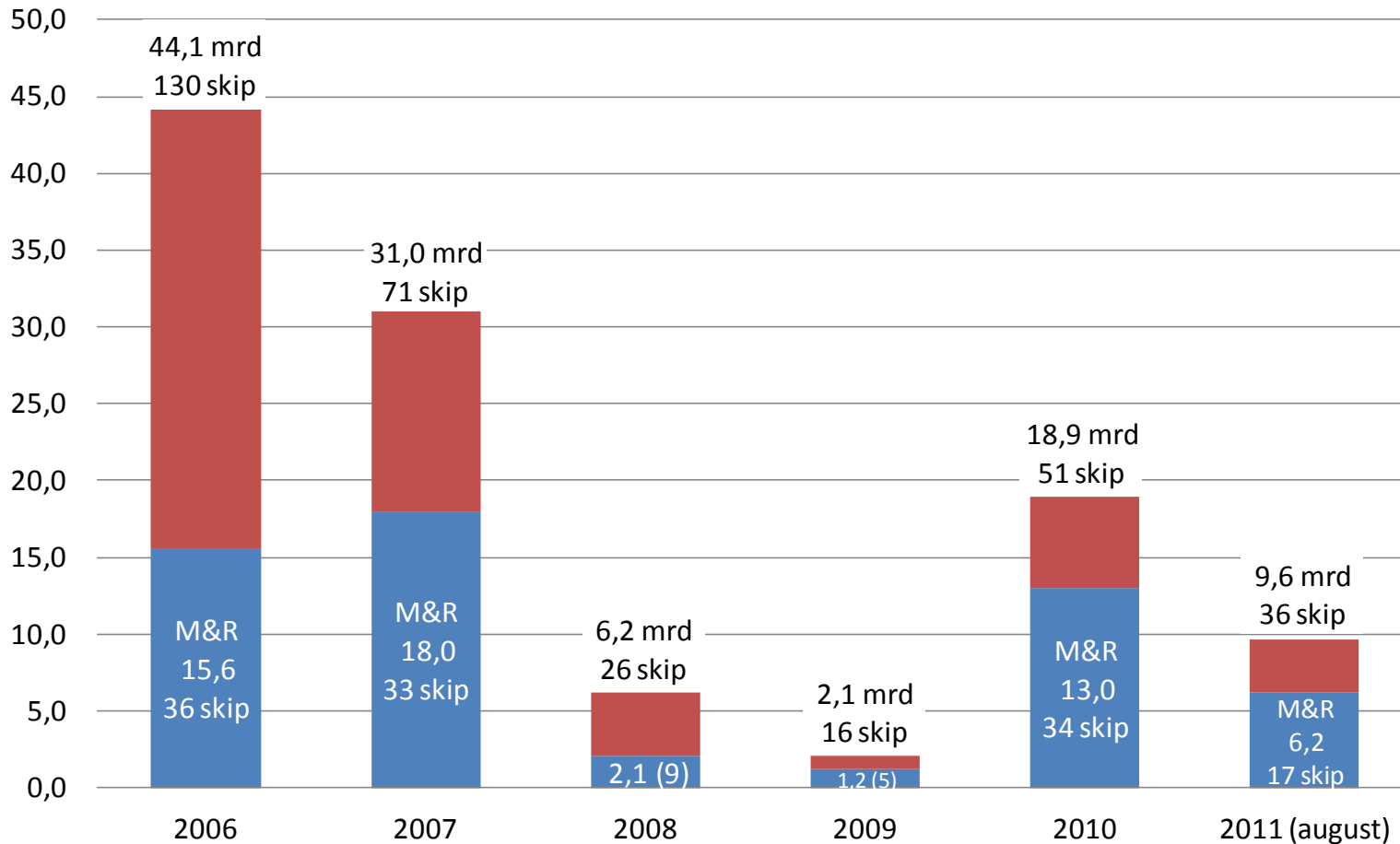

Ordreinngang ved norske nybyggingsverft 2000-2011

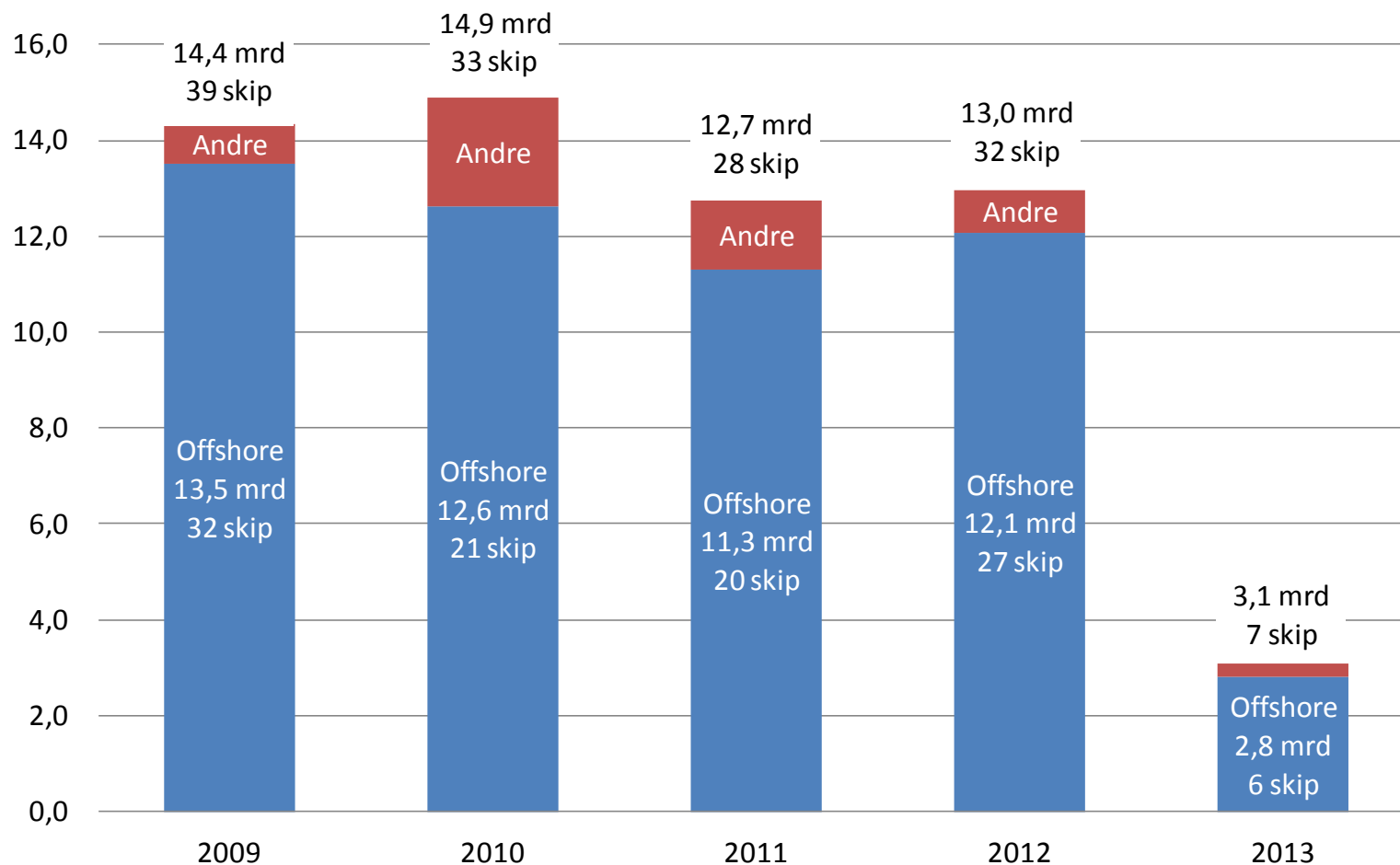
Ordreinngang ved norske nybyggingsverft 2006-2011

Kilde: Norsk Industri

Leveranser fra verft i M&R 2009-2013

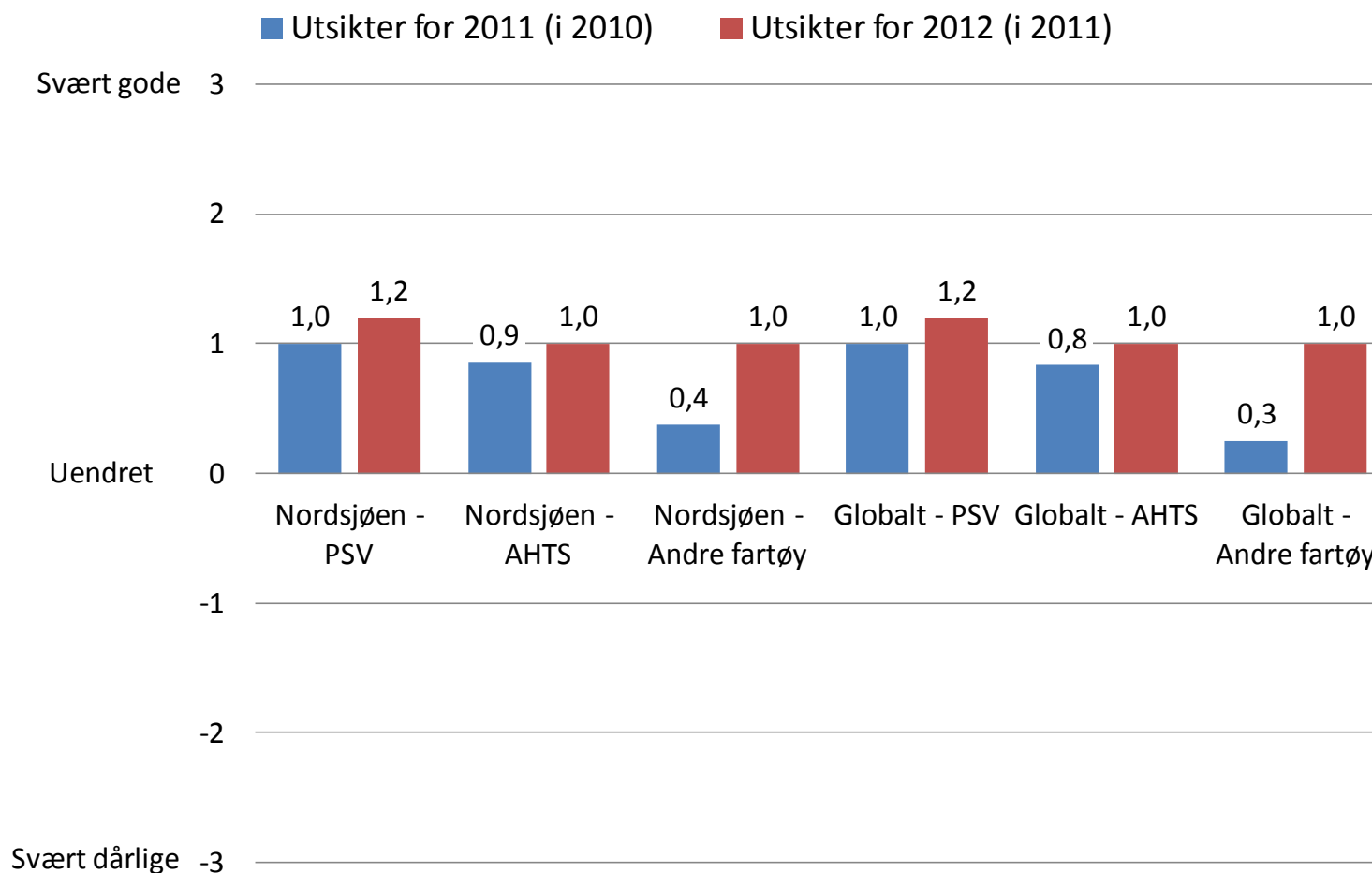
(status september 2011)

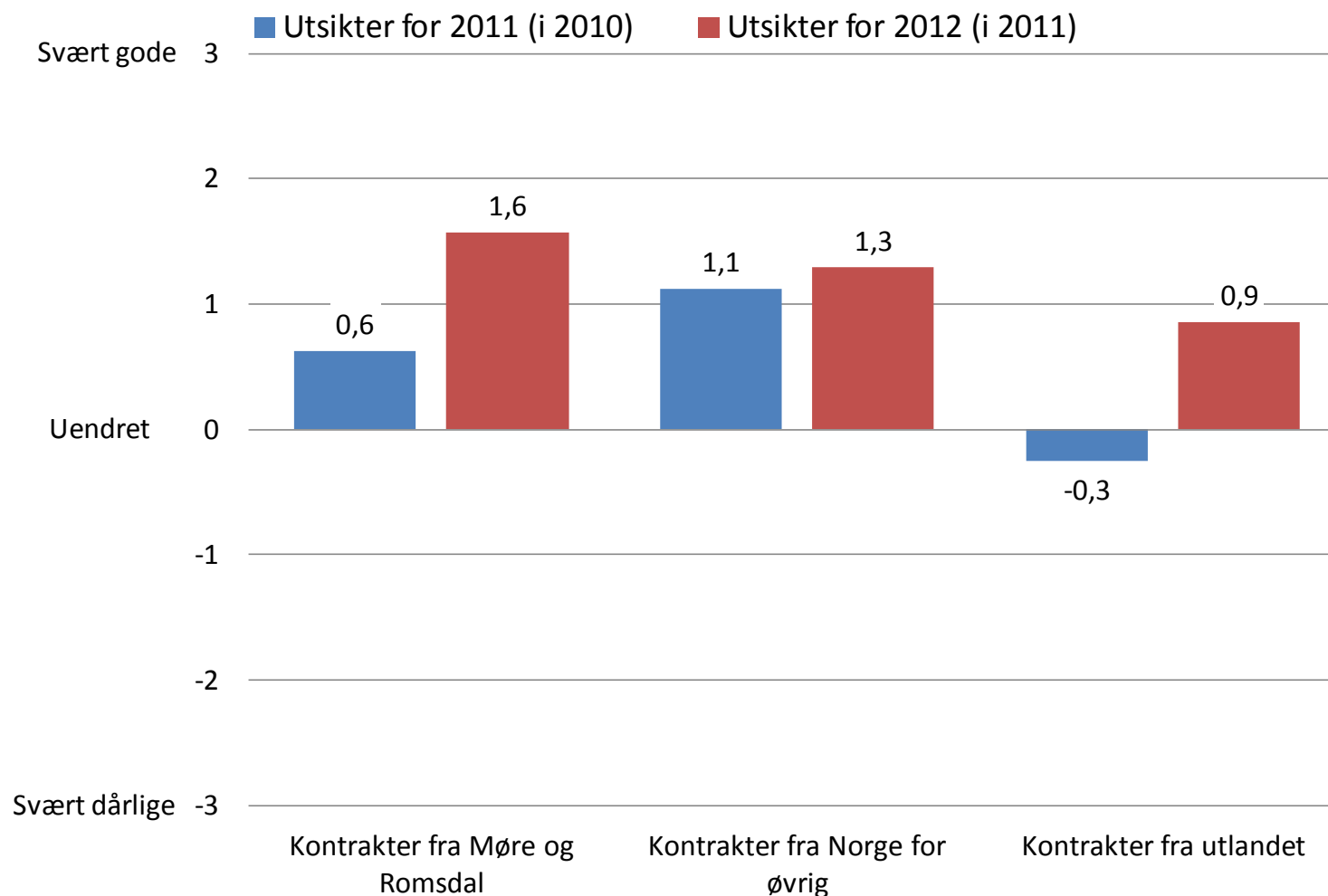
Leverandørkoblinger

- Verftene i M&R hadde i 2009 40 % av sine innkjøp fra leverandører i fylket, andelen økt til 46 % i 2010
- Verftene i M&R leverte i 2009 36 % av nybygg til rederi i fylket, andelen sank til 21 % i 2010
- Leverandørene har en stabil eksportandel på ca 55 % i 2009 og 2010

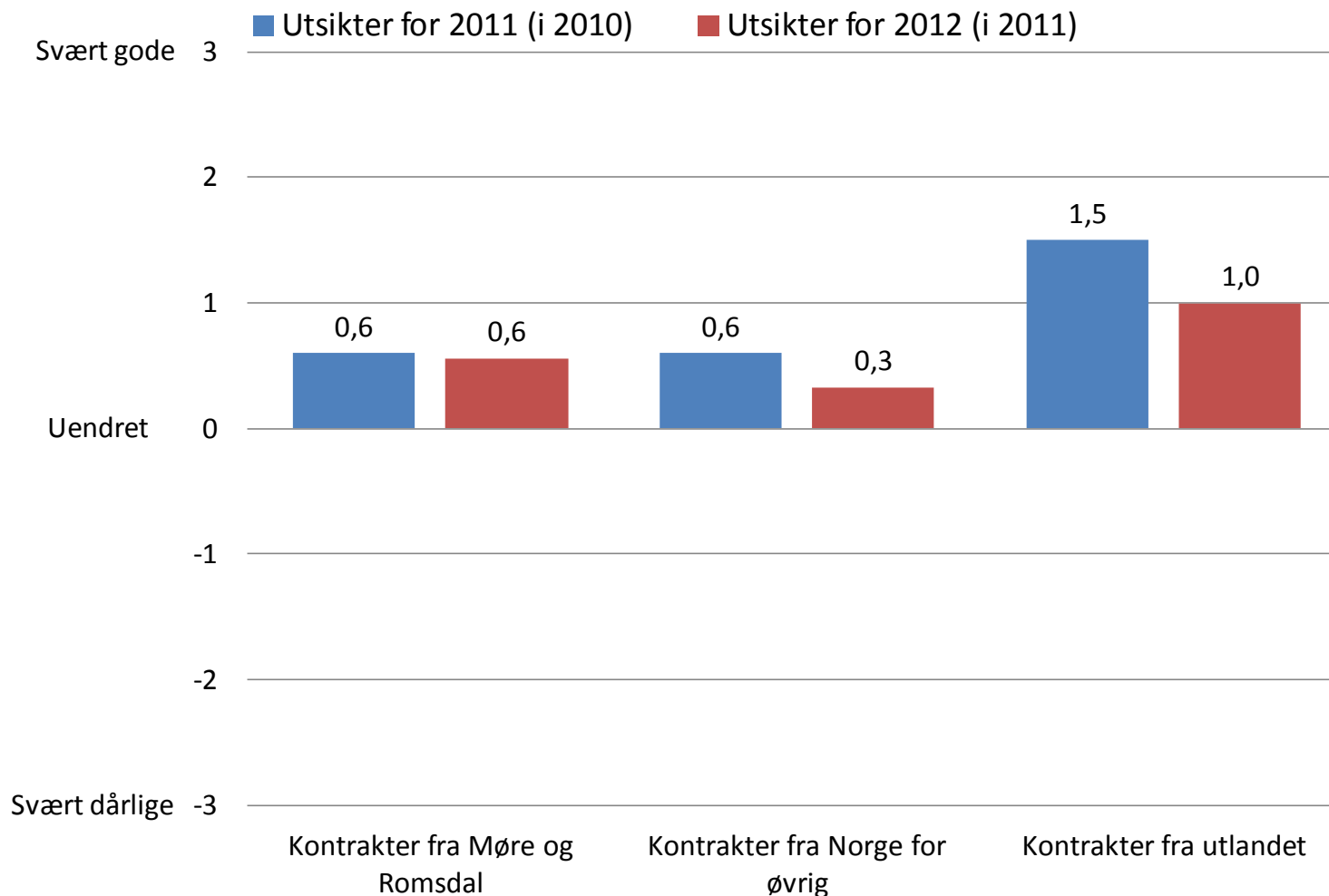
Markedsutsikter for rederi

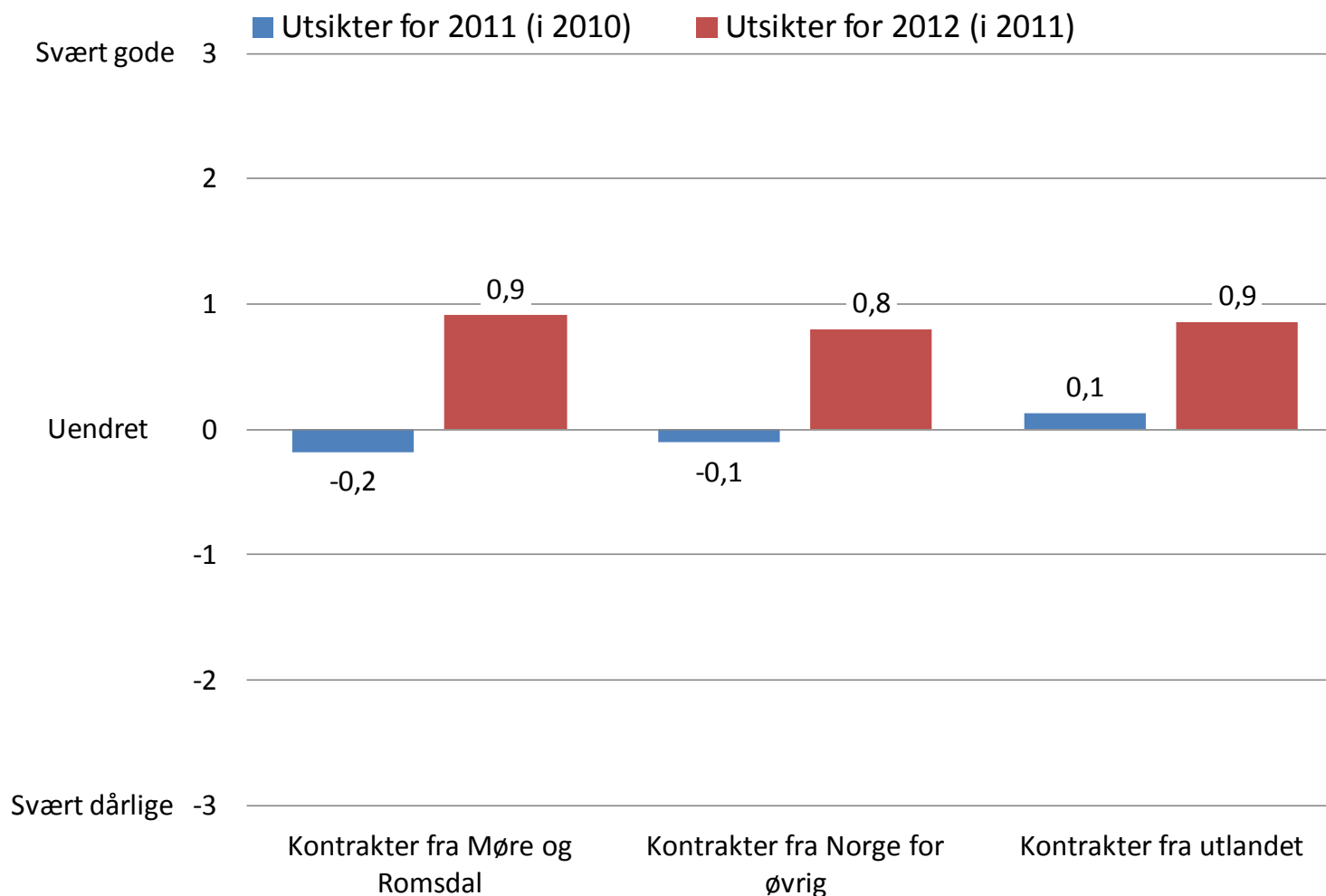
Markedsutsikter for verft

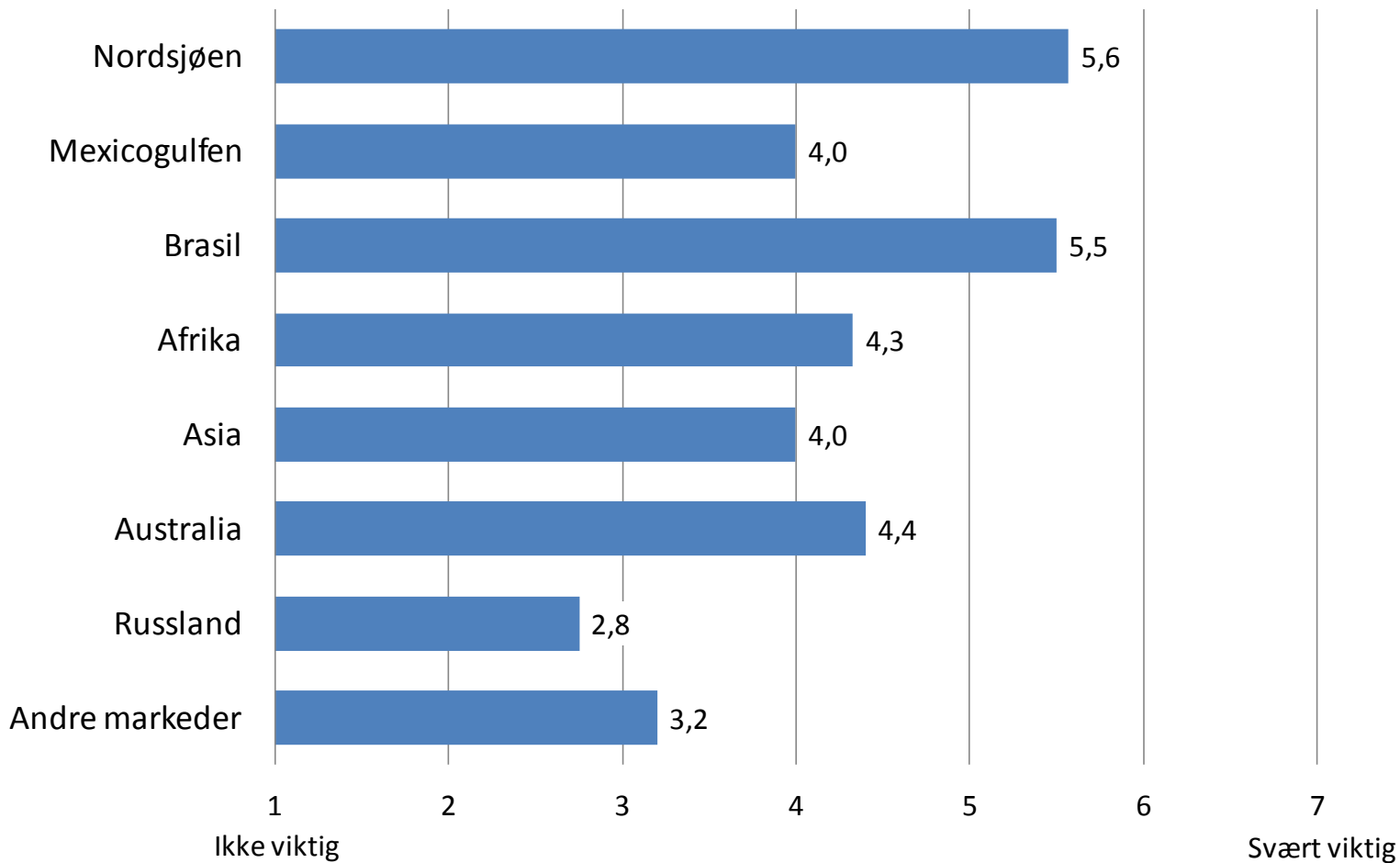
Markedsutsikter for skips-konsulenter

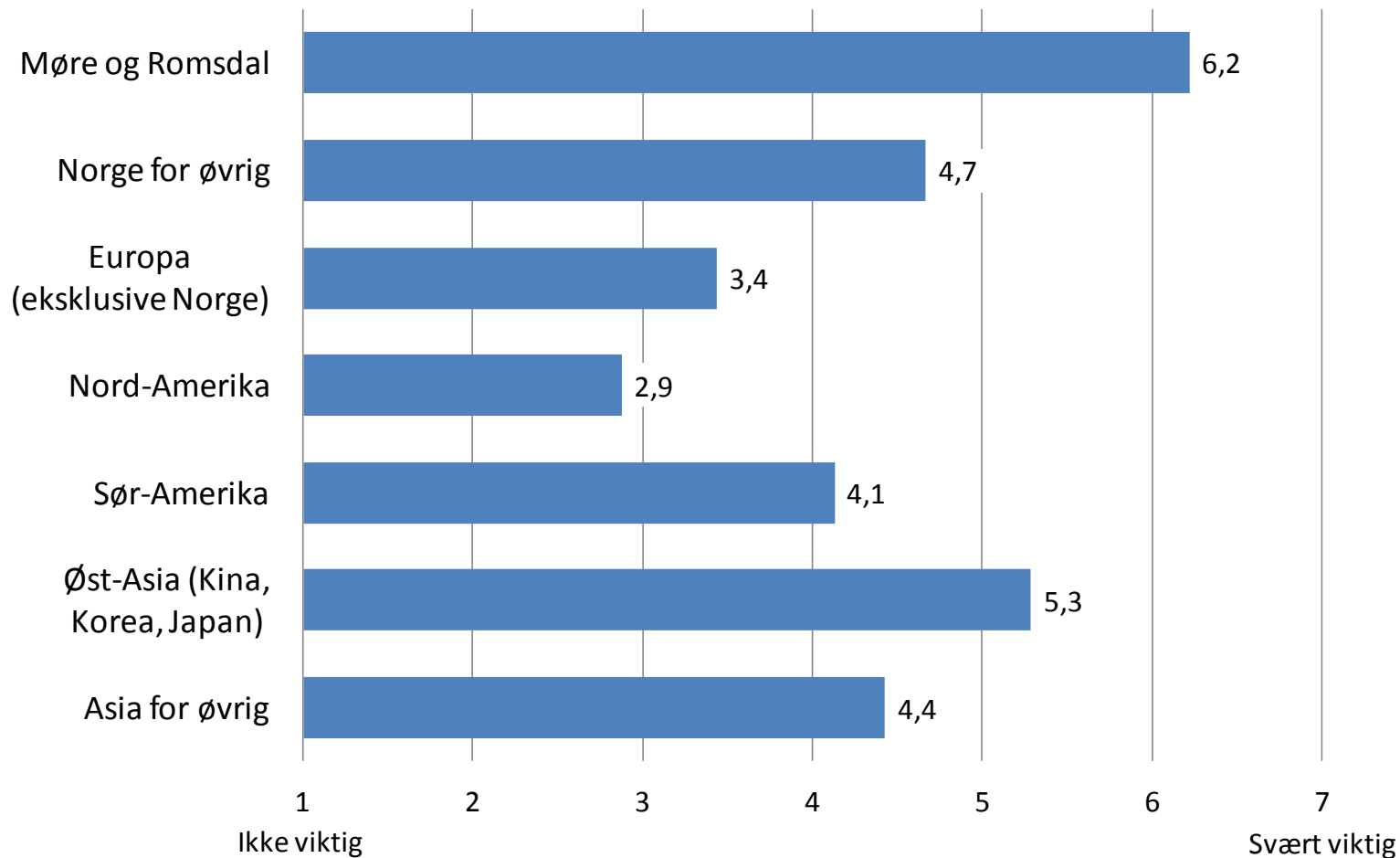
Markedsutsikter for leverandører

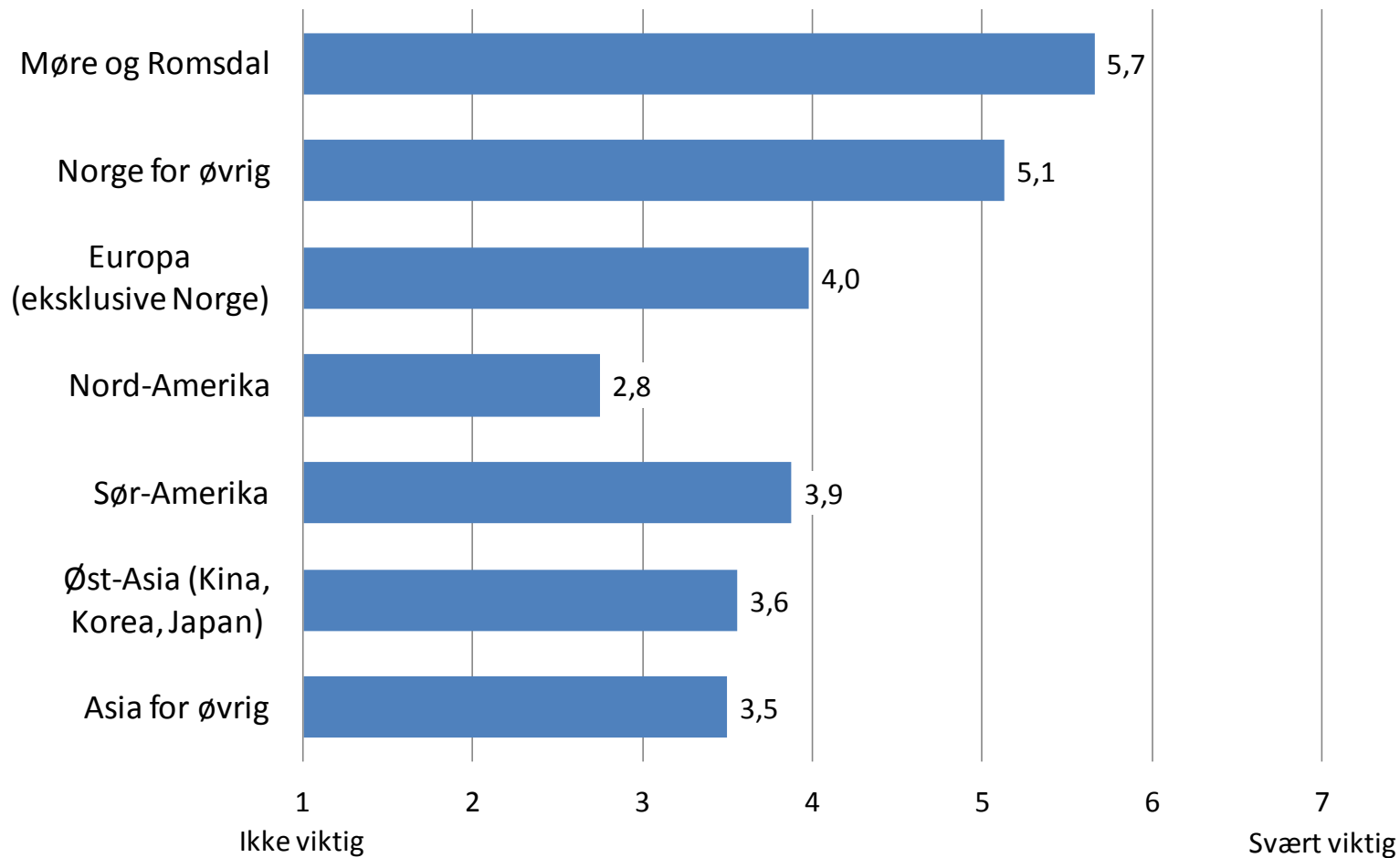
Viktige markeder for rederiene i årene fremover

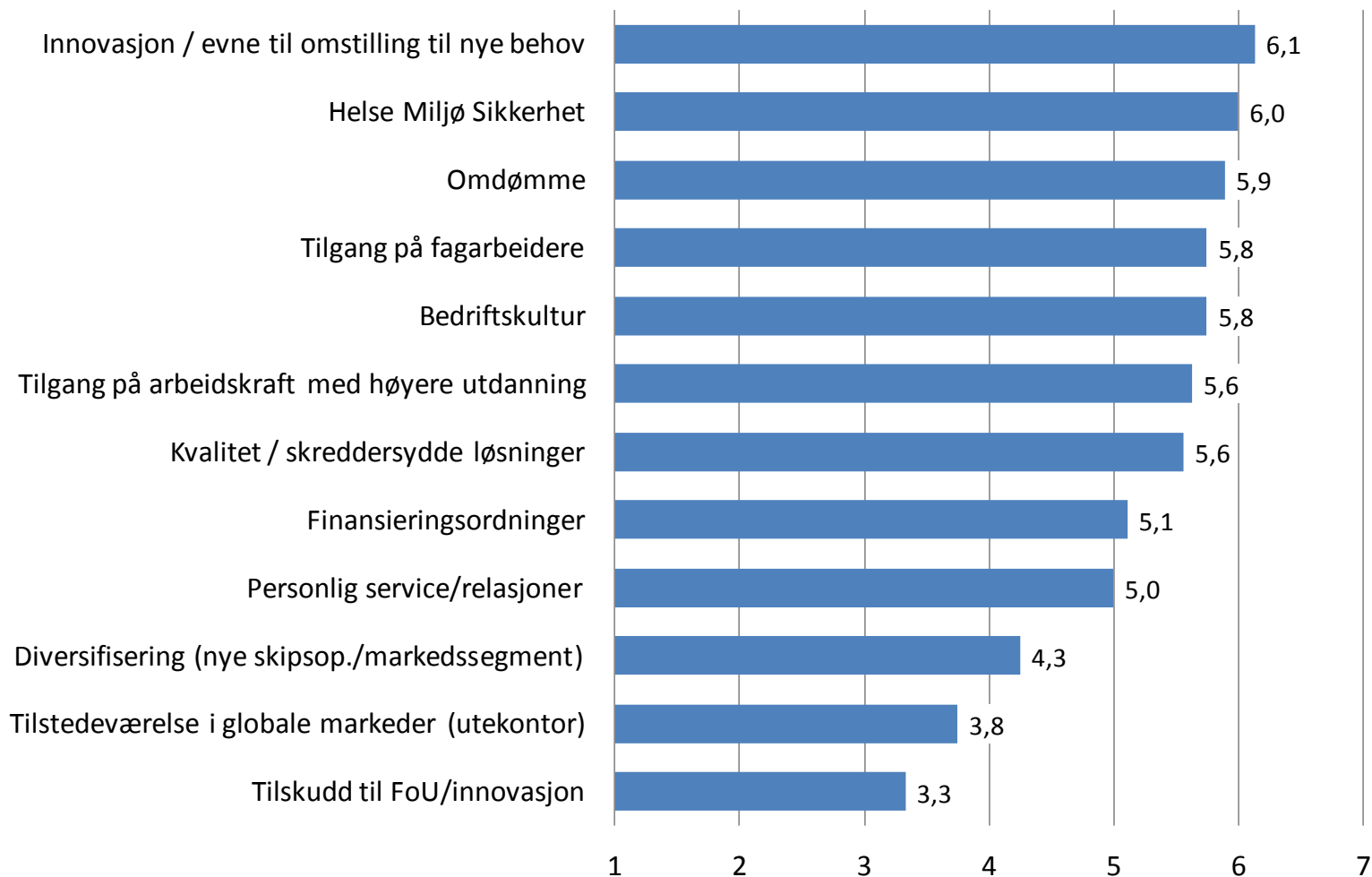
Viktige markeder for skips-konsulentene i årene fremover

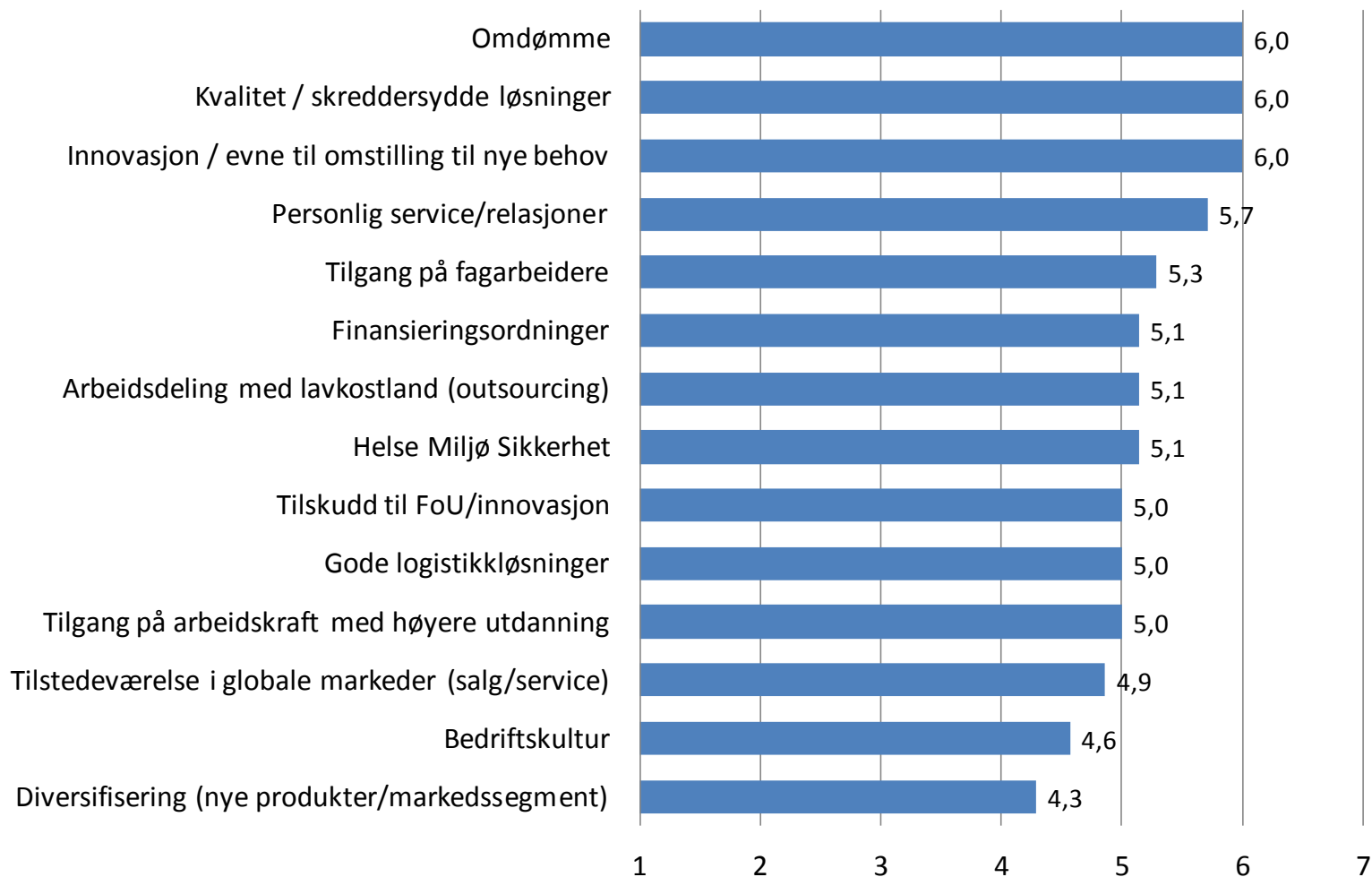
Viktige markeder for leverandørene i årene fremover

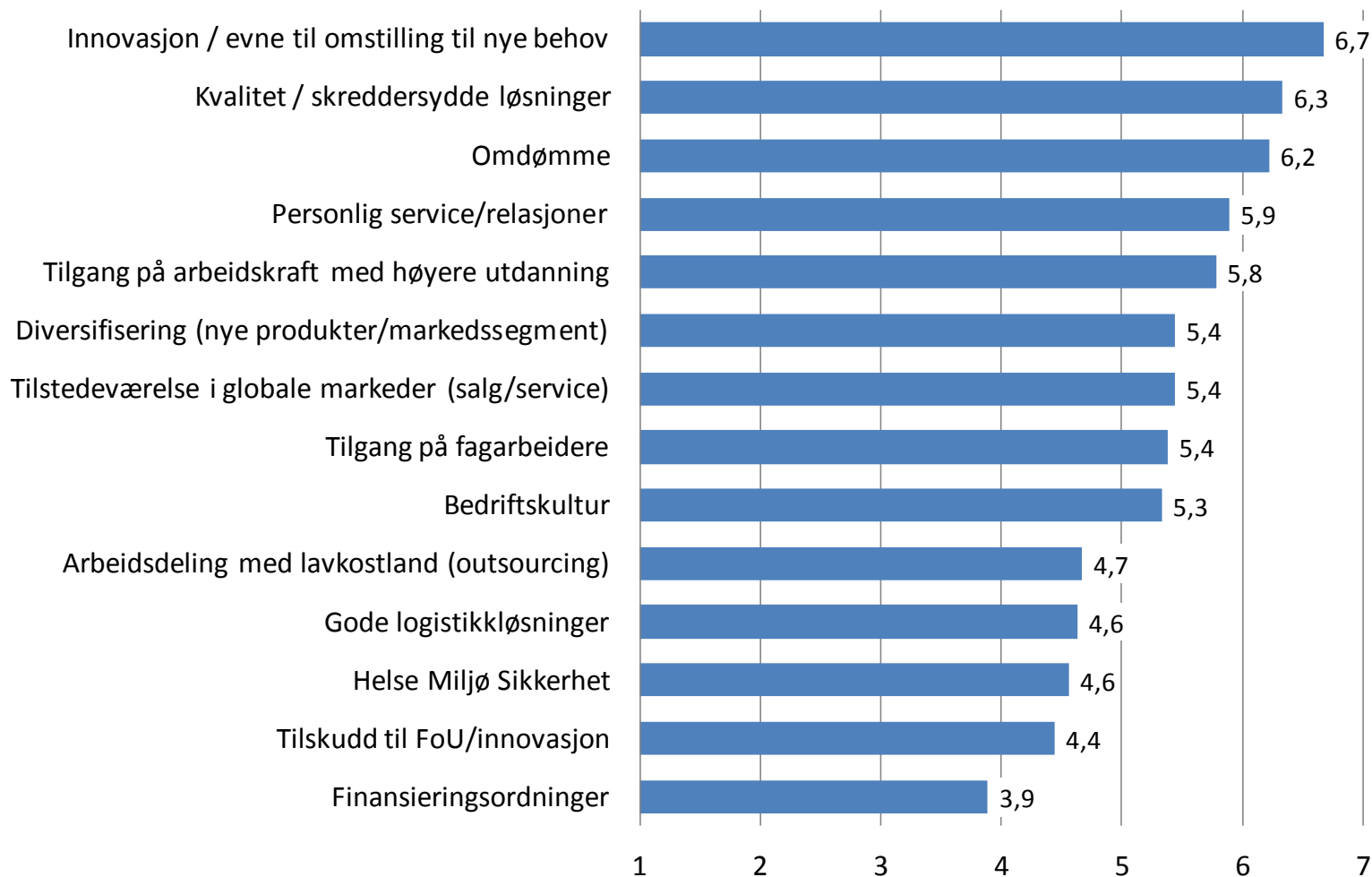
Hvilke faktorer har betydning for fremtidig konkurransekraft hos rederiene?

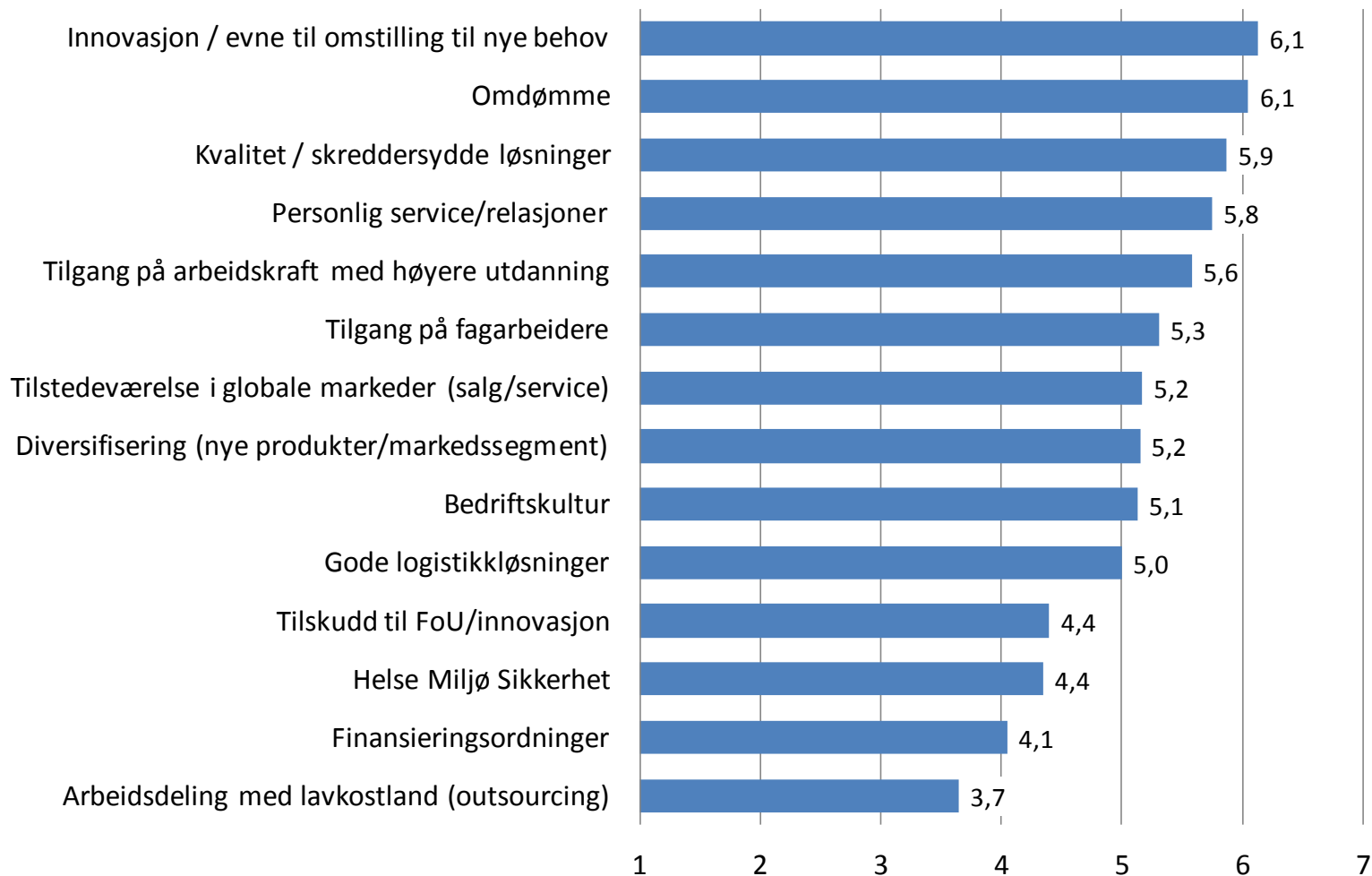
Hvilke faktorer har betydning for fremtidig konkurransekraft hos verftene?

Hvilke faktorer har betydning for fremtidig konkurransekraft hos skipskonsulentene?

Hvilke faktorer har betydning for fremtidig konkurransekraft hos leverandørene?

Perspektiver fremover (1)

- Næringen selv har bedre utsikter i markedene i år enn i fjorårets undersøkelse
- Rekordhøyt investeringsnivå offshore globalt og norsk sokkel gir drakraft i markedet for den offshorerelaterte del av klyngen
- Stor usikkerhet i konjunkturutviklingen for EU, Nord-Amerika og Japan
- Høyt lønnsnivå og sterk krone gir svekket kostnadmessig konkurransevne
- Rederiene forventer rateoppgang og sterkere marked inn i 2012, som gir vekst i klyngen

Perspektiver fremover (2)

- Verftene fikk rimelig god ordreinnngang 2010 og første halvår 2011, men stor usikkerhet nærmeste år
- Kan bli sterk priskonkurransen fra utenlandske verft med ledig kapasitet pga svikt i etterspørsel fra andre markedssegment
- Utstøysleverandørene med eksportmarkeder utenom offshorerelaterte verft kan møte større markedsproblemer
- Ordrebøkene gir rimelig aktivitet i 2011 og 2012, men stor usikkerhet inn i 2013
- Rederiene kan forvente bedre år fremover enn 2010/11 som følge av høyt aktivitetsnivå offshore og vil vende tilbake med kontraheringer, som kan komme tidsnok?